

ОБЩИ КРАТКОСРОЧНИ МЕРКИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА ФИНАНСОВО ИКОНОМИЧЕСКАТА КРИЗА

След поредица от срещи между лидерите на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, на която присъстваха г-н Васил Велев (председател на УС на АИКБ), г-н Божидар Данев (председател на БСК), г-н Цветан Симеонов (председател на БТПП), г-жа Ваня Тодорова (председател на БСЧП "Възраждане"), г-н Иво Прокопиев (председател на КРИБ), г-н Теодор Дечев (и.д. председател на ССИ), проф. д-р Желязко Христов (президент на КНСБ), д-р Константин Тренчев (президент на КТ „Подкрепа“) и задълбочени анализи и преговори по социално-икономическата обстановка,

Водени от убеждението, че ускореното влошаване на икономическата обстановка в страната генерира задълбочаване на икономическата рецесия и ръст на социално напрежение,

Лидерите на партньорските организации предлагат на правителството спешни краткосрочни мерки за овладяване на финансово-икономическата криза.

I. Мерки за подкрепа на фиска.

1. Приходи за фиска чрез:

1.1. Емитиране на допълнителен вътрешен и външен дълг на държавата.

1.2. Ускорена продажба на емисиите по Протокола от Киото и ускорено приемане на Национален план за преразпределение на квотите за търговия от фирмите с CO₂. Регламентиране на счетоводното отчитане и данъчното третиране на сделките с емисионни квоти в европейската търговия.

1.3. Приватизация на миноритарни държавни дялове чрез Българска фондова борса.

1.4. Либерализация на инвестиционния режим на „сребърния фонд“ за инвестиции в ниско рискови български финансови инструменти.

1.5. Временна отмяна на преференциите, които се дават на бюджетни учреждения за внос, освободен от ДДС и митнически сборове.

1.6. Легализиране на нерегламентираните доходи на физически лица, но не от престъпна дейност, с които е придобита собственост, чрез еднократното ѝ данъчно облагане.

1.7. Изграждане на публични регистри за:

- държавно и общинско имущество, отдадено под наем,
- земеделски земи от държавния и общински поземлени фондове и сключените арендни договори.

1.8. Секюритизация на държавния дълг към търговските дружества, с матуритет до края на 2010 г., с възможности за осигурителни и данъчни плащания.

2. Ограничаване на публичните разходи:

2.1. Приемане на график за ускорено изграждане на електронното правителство в пълен обхват, по примера на „E-Government“ на Естония, за оптимизиране на административния състав, подобряване на бизнес климата, намаляване на корупцията и повишаване прозрачността и ефективността на публичните разходи.

2.2. Временно, до края на 2010 г., да се ограничи допълнителното материално стимулиране на държавната администрация от събираните такси и глоби.

2.3. Спешни мерки за оптимизиране на текущите разходи за издръжка на администрацията при гарантиране на нормалното функциониране на системите.

2.4. Аутсорсване на държавни услуги към частни изпълнители.

2.5. Ускорено отдаване на концесия на обекти – държавна и общинска собственост. Подготовка и концесиониране на нови национални проекти чрез публично-частно партньорство без финансово участие на държавата.

II. Възстановяване на финансовата дисциплина в държавата чрез:

1. Ускоряване на разплащанията чрез:

1.1. Незабавно изготвяне на график за изплащане в пълен размер до края на първото полугодие на 2010 г. от държавата, общините, държавните и общински предприятия на дължимите суми по изпълнени обществени поръчки, съгласно договорените условия, нормативната уредба и директивите на ЕС, в т.ч.:

1.2. Незабавно възстановяване в законовия срок на ДДС и акцизи към фирмите

1.3. Ускорено издължаване към бенефициентите на дължими суми от еврофондовете.

1.4. Създаване на публични регистри за дължимите средства по обществени поръчки, ДДС, акцизи и европроекти.

2. Създаване задължения за фирмите чрез подписване на анекси към договорите им със съответния възложител, след разплащане от страна на държавата и общините, незабавно да изплатят забавените работни заплати и осигуровки, съгласно изискванията на КТ и КТД, както и задълженията към подизпълнителите и доставчиците.

3. Незабавни законови промени, които да гарантират, че периодът на издължаване от страна на държавата, общините, държавните и общински предприятия към фирмите, ще бъде обявен за «ваканционен период», т.е. без наказателни лихви по дължими данъци и осигурителни плащания и с право на достъп до европроекти и обществени поръчки.

4. Да се опростят процедурите и да се съкратят сроковете на производството по несъстоятелност.

III. Допълнителен финансов ресурс за реалния сектор:

1. Ускоряване на действащите и стартиране на нови схеми по оперативните програми и националните планове с цел максимално усвояване на европейските фондове.

2. Приемане от Правителството, съвместно с БНБ, на пакет от мерки за облекчаване на достъпа до кредитен ресурс за бизнеса, в т.ч.:

- Увеличаване капитала на Българската банка за развитие (ББР) за сметка на емитиране на ценни книжа и чрез присъединяване на част от клоновата мрежа на „Български пощи“ ЕАД;

- Консолидация в ББР на финансовото обслужване на държавните ведомства и институции.

3. Чрез промяна в софтуера на НАП да се даде възможност за плащане на данъчно-осигурителните плащания с едно платежно нареждане.

4. Чрез промени в Закона за местните данъци и такси да се укрепи финансовата самостоятелност на общините и да се въведе като единствена база за определяне на таксата за битови отпадъци количеството генерирани отпадъци.

IV. Подкрепа на доходите на домакинствата и вътрешното потребление

1. Създаване на механизъм за увеличаване на минималната работна заплата от 1 юли 2010 г., който да включва, както икономически, така и социални параметри.

2. Премахване тавана на обезщетенията за безработица от 1 юли 2010 г. и определяне нивото на обезщетение като 60% от осигурителния доход преди загубата на работа. Временно, до края на 2010 г. да се намали от 9 на 6 месеца изискването за период, в който лицето е било осигурявано за риска безработица.

3. Увеличаване на броя и размера, както и разширяване на обхвата на ваучерите за храна, като механизъм за подкрепа на реалните доходи на работниците и служителите, и оптимизиране разпределението им между операторите.

4. Временно, до края на 2010 г. да се замразят държавно регулираните цени на стоки и услуги от обществен интерес.

5. Създаване на механизъм за държавна подкрепа на дохода на домакинства с двама безработни за обслужване на ипотечни кредити за единствено жилище.

6. Гарантиране на средствата на осигурените лица в пенсионните фондове за допълнително пенсионно осигуряване, вложени в депозити в български търговски банки.

7. Повишаване с по 15 процентни пункта на всички проценти, с които се коригира гарантираният минимален доход за определянето на диференцирания минимален доход на кандидатстващите за социално, в т.ч. целево подпомагане. Мярката да се приложи при засилен контрол и стриктно спазване на условията за достъп.

V. Пазар на труда

1. Комплекс от мерки¹, прилагани до края на 2010 г., финансирани от ОП „Развитие на човешките ресурси” и Републиканския бюджет, за запазване на заетост в предприятия със затруднения в производството и реализацията на продукцията чрез:

- въвеждане на гъвкава организация на работното време;
- специфичен отпуск по икономически причини;
- гарантиране правата на освободените работници след прилагане на мерките за гъвкавост и адаптивност на работното време да получат обезщетенията, дължими по КТ, на база брутно възнаграждение по трудов договор.

2. Повишаване мобилността на работната сила чрез създаване от държавата и социалните партньори на система за наблюдение и разпределение на квалифицирани работници и служители на секторно или териториално ниво.

3. В случаи, при които работодателят възлага временно извършването на друга работа в същото или друго предприятие, временно, до края на 2011 г. да се увеличи срокът от 45 дни на 90 дни в рамките на една календарна година. За периода след 45-ия ден е необходимо съгласие на работника.

4. Ограничаване на достъпа до пазара на труда на работници от трети страни, с изключение на високо квалифицираните.

5. Създаване на механизми за намиране на първа заетост на младежи, завършващи училище, чрез ОП „РЧР”, в т.ч. чрез субсидираната заетост.

6. Прилагане на мерки, гарантиращи лоялна конкуренция и недопускане изкривяване на пазара чрез оказване на монополен натиск върху доставчиците на стоки и услуги, по примера на страни-членки на ЕС.

7. Обстоен преглед на предприятията, застрашени от затваряне, поради несъответствие с екологични изисквания на ЕС, и разработване на мерки за допустима държавна подкрепа.

8. Да се разшири данъчната отстъпка за доброволно осигуряване².

9. Събиране от НАП на отчетна информация за неизплатените трудови възнаграждения и предоставяне на свободен достъп до нея.

10. Използване правото на министъра на труда и социалната политика да разпростира действието на браншовите колективни трудови договори на базата на предварително постигнат консенсус в рамките на отрасловите съвети за тристранно сътрудничество.

VI. Социално-осигурителни системи

1. Временно, до края на 2011 г. преустановяване на намаленията на осигурителните вноски;

2. Формиране на общи принципи за по-нататъшно развитие на пенсионната реформа за постигане на финансова стабилност и автономност на системата при

¹ Приложение 1 от настоящия документ

² Приложение 2 от настоящия документ

обвързване на осигурителните обезщетения с осигурителния принос, с дългосрочни цели 75% заместващ доход. Въвеждане на паритетно трипартитно управление на НОИ.

3. Поетапно утвърждаване на принципа, че установеното равнище на МРЗ гарантира правото на минимална пенсия за осигурителен стаж и възраст, при изпълнение на изискванията за това.

4. Увеличаване сумите, изплащани по реда на ЗГВРСНР, за 2010 г. от 720 лв. на 1000 лв.

5. Изчистване на задълженията и своевременно изплащане на извършената болнична и извънболнична дейност, независимо от размера на делегираните бюджети.

6. Отказ от увеличение на здравно-осигурителната вноска. Предприемане на драстични мерки за контрол и повишаване събираемостта на средствата в бюджета на НЗОК.

7. Лицата, които не са здравноосигурени на друго основание, заплащат осигурителни вноски върху доходите от капитал и от собственост.

8. Паритетно трипартитно управление на НЗОК и съвместно определяне на конкретните стъпки и етапи на здравната реформа, с цел гарантиране на достъпа до качествена здравна грижа .

VII. Мерки, по които не е постигнат консенсус между социалните партньори:

1. Въвеждане на необлагаем минимум поне на ниво МРЗ.

2. Криминализиране на умишленото неплащане на работни заплати и невнасяне на осигурителни вноски.

3. Да се въведе регресна отговорност за работодателя и/или виновните длъжностни лица за изплатени обезщетения свързани с незаконни уволнения /чл. 227 КТ/.

4. Да се измени чл. 225, ал. 1 КТ, като се предвиди обезщетението при уволнение отменено от съда или от работодателя да е за целия период - от уволнението до отмяната на заповедта от работодателя или до влизане в сила на съдебното решение за отмяна на уволнението.

Социалните партньори, разглеждат приемането от страна на Правителството на предложените по-горе мерки като необходимо условие за стартиране на преговори по Национален пакт за възстановяване на икономиката и заетостта.

Те заявяват готовност да продължат съвместната си работа за разработване и на други необходими мерки за стимулиране и стабилизиране пазара на труда и социално защитната система.

21 март 2010 г.

Комплекс от мерки към Раздел IV, т.1.

1. Въвеждането на режим на непълно работно време по чл. 138а или § 36 КТ да се осъществява след задължително уведомяване и аргументиране пред съответното териториално Бюро по труда. В тези случаи работниците и служителите, преминали на непълно работно време, получават компенсация (частична или изцяло) на загубеното си поради намаленото работно време възнаграждение, договорена с работодателя за сметка на целеви средства, осигурени от държавата.

2. При въвеждане на режим на работа по чл. 138а и § 36 КТ, в съчетание с мерки за повишаване на квалификацията по реда на ПМС 251 от 2009 г. по договорена с предприятието специалност и при не по-малко от 20-часова работна седмица, независимо от броя на работните дни, осигурителният им стаж през този период да се зачита като при 5-дневна работна седмица на пълно работно време.

Прилагането на тази мярка също подлежи на задължително уведомяване и аргументиране пред съответното Бюро по труда и задължително се съчетава с получаване на договорени с работодателя или предоставени по пътя на целево финансиране от държавата компенсации, които частично или изцяло компенсират загубения от намаленото работно време доход на работниците и служителите.

3. Специфичен отпуск по икономически причини

След изчерпване на възможностите по предходните две точки в предприятията, които продължават да изпитват затруднения, предизвикани от кризисната икономическа ситуация се предоставя възможност на работодателите да взимат едностранни решения и да пускат в неплатен отпуск еднократно и за не повече от 3 месеца работници и служители от предприятието.

Приложението на тази мярка е допустимо само след писмено заявление и аргументиране от страна на работодателя пред съответното териториално Бюро по труда и, ако няма изрично възражение от страна на последното.

Работниците и служителите, които са изведени в неплатен отпуск по реда на предходната точка, имат право да прекратят трудовото правоотношение с едностранно писмено волеизявление по реда на 327 КТ с право на обезщетение от 1 брутно трудово възнаграждение, получено от работодателя.

Времето на неплатения отпуск по горния ред се зачита за осигурителен стаж с всички права. На работниците и служителите, които са обхванати от тази мярка, се предоставя целева парична социална помощ, равна на 90 на сто от размера на ГМД за 2010 г. за всеки месец от този отпуск. Тези помощи са за сметка на целеви средства на държавата и се предоставят чрез териториалните органи на социалното подпомагане.

При злоупотреба с гореизложената мярка съответният работодател се санкционира със сума, равна на разликата между заработеното при непълно работно време възнаграждение и уговореното в трудовите договори, плюс разходите на държавата за компенсация и квалификация на всички обхванати от мярката работници и служители.

Работник или служител, уличен в злоупотреба, възстановява всички държавни средства, получени по мерките за адаптивност и гъвкавост, приложени към него до този момент, и губи всички социално-осигурителни права, дарени му във връзка с тези мерки.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНИТЕ ЗАКОНИ

I. Предложения за промяна на *Закона за данъците върху доходите на физическите лица*:

1. Предлагаме т. 7 в ал. 1 на чл. 13 от ЗДДФЛ да се измени така:

„ т. 7. доходите от допълнително доброволно осигуряване и застраховки „Живот”, получени след придобиване право на допълнителна пенсия”.

Мотиви: С предлаганото допълнение ще се уеднакви режимът за необлагане на доходите от допълнително доброволно пенсионно осигуряване и доходите от застраховки „Живот”, получени след придобиване право на допълнителна пенсия, тъй като по същество и двата вида доход са спестявания за старост.

2. Предлагаме следната редакция на т. 14 в ал. 1 на чл.13 ЗДДФЛ:

„т. 14 застрахователните суми и застрахователните обезщетения, когато е настъпило застрахователно събитие, предвидено в застрахователния договор”

Мотиви: Тази редакция на законовия текст се синхронизира с използваните понятия и термини в Кодекса за застраховане.

3. Чл. 19, ал. 1 ЗДДФЛ да придобие следната редакция:

„Чл. 19, ал. 1 Сумата от годишните данъчни основи по чл. 17 се намалява с направените през годината лични вноски, **както следва**:

1. За допълнително доброволно осигуряване за пенсии в размер до 10 на сто;
2. *За допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация в общ размер до 5 на сто;*
3. *За допълнително доброволно здравно осигуряване до 5 на сто;*
4. *За премии/вноски по договори за застраховки "Живот" до 10 на сто;*
5. *За премии/вноски по договори за застраховки "Живот" със срок под три години до 5 на сто.*

4. Чл. 19, ал. 2 ЗДДФЛ се изменя така:

Чл. 19, ал. 3 Месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2 за доходи от трудови правоотношения се намалява с направените през месеца чрез работодател лични вноски за допълнително доброволно пенсионно осигуряване в размер до 10 на сто от месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2, с внесените през месеца за сметка на лицето лични вноски за доброволно здравно осигуряване до 5 на сто от месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2, премии/вноски по договори за застраховки "Живот" със срок три и повече години в общ размер до 10 на сто и премии/вноски по договори за застраховки „Живот” със срок под 3 години в общ размер до 5 на сто, както и с личните вноски за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация в общ размер до 5 на сто от месечната данъчна основа по чл. 42, ал. 2.

Мотиви: Предложените изменения и допълнения на чл. 19, ал. 1 и 2 ЗДДФЛ са с цел по – прецизно и подробно нормативно уреждане на данъчни облекчения за осигурените лица в случаите, при които решат да се възползват от правото да се осигуряват допълнително и доброволно за безработица и/или професионална квалификация по реда на част втора, дял четвърти от Кодекса за социално осигуряване. По този начин ще се създаде стимул работещите реално да се възползват от тази законодателна възможност, както и за създаване на осигурителни дружества за безработица и/или професионална квалификация с работещи фондове. Предвиденото разделяне на данъчните облекчения на спестяванията за пенсия /застрахователни и осигурителни в размер от по до 10 на сто и на краткосрочните застраховки и осигуряване без спестовен елемент /здравно осигуряване, краткосрочните застраховките „Живот” и доброволното осигуряване за безработица и/или професионална квалификация/ ще гарантира стимулиращи облекчения за дългосрочно допълнително осигуряване и застраховане.

5. Предлагаме **чл. 38, ал. 8, т. 1** ЗДДФЛ да придобие следната редакция:

„Чл. 38, ал. 8, т. 1 връщане и/или обратно получаване на внесените застрахователни премии за застраховки „Живот”.

Мотиви: С предложената редакция се обхващат различни по природа плащания от застрахователите към клиентите - при отказ на клиента или на застрахователя от застрахователния договор. Така законовият текст е изчерпателен и точен и ще унифицира и облекчи практиката.

6. В чл. **38, ал. 8, ЗДДФЛ** да се създаде **нова т. 7** със следната редакция:

Чл. 38, ал. 8, т. 7 Откуп, получаване на застрахователната сума или рента при изтичане срока на застрахователния договор по застраховки „Живот” преди придобиването право на допълнителна пенсия по реда на Кодекса за социално осигуряване.

Мотиви: С предложеният текст се дава по-точна формулировка на всички плащания от застрахователите към клиентите. Данъчният режим за спестовните застраховки „Живот” и допълнителното пенсионно осигуряване трябва да бъде еднакъв, тъй като и допълнителното пенсионно осигуряване, и застраховката „Живот” имат за цел да осигурят спестявания за пенсионна възраст. Промяната ще има и антиинфлационен натиск чрез стимулиране на лицата чрез спестяване до навършване на възраст за пенсиониране.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ В ЗКПО

1. В чл.208 числото 60 се променя на 100.

Мотиви: Горните предложения в ЗДДФЛ, които касаят работещите, се синхронизират със стимулите, които се отнасят до предприятията. Разширяването на възможностите за допълнителни доброволни осигуровки и/или застраховки в предложенията по чл. 19 ЗДДФЛ налагат известно разширяване и на възможностите в ЗКПО, което се предлага с изменението в чл. 208.